

Hot och förtal i veterinärers vardag – vad kan vi göra?

Allt fler kollegor kontaktar Sveriges Veterinärförbund för att be om råd och berätta om hot och förtal som de har utsatts för, framför allt i sociala men även i traditionella medier. Många känner stark oro inför att drabbas och de redan utsatta uttrycker hopp- och försvarslöshet inför problemet – vad kan man göra när drevet är i gång? Går det att göra något alls? Som veterinär kan man på grund av etiska regler och sekretess sällan offentligt förmedla sin sida av historien och det kan vara svårt att bemöta kritik och påståenden som uttrycks öppet.

Text: Tove Särkinen, leg veterinär

Hur vanligt offentligt förtal och hot mot just veterinärer är finns det inte någon statistik över idag enligt Brottsförebyggande rådet (BRÅ). De större arbetsgivarna som SVF har talat med menar att de får kännedom om relativt få fall sett till hur många patientmöten som sker. Å andra sidan, menar de, tar hanteringen av de fall som förekommer desto större resurser i anspråk. Av de stora arbetsgivarna har de flesta ändå sett en stadig ökning av antalet fall under de senaste åren i takt med att medieklimatet har blivit hårdare överlag i samhället. Det är dock viktigt att komma ihåg, påminner de, att de allra flesta kontakter i det dagliga arbetet inom djursjukvården innebär trevliga möten som ger ett positivt eftermäle. De gånger en konsultation eller annan kontakt föranleder hot eller förtal är få sett till det stora hela men tenderar att få mycket uppmärksamhet och effektiv spridning i sociala medier.

Under vintern ställde SVF frågor till kollegor och arbetsgivare i Sverige om hur de arbetar med dessa frågor ute i verksamheterna och hur man kan arbeta förebyggande. De flesta svaren rörde en gemensam nämnare – *kommunikation*. Allt från hur man samtalar med kunder, förmedlar prisuppgifter och hur snabbt man besvarar samtal, e-post eller kommentarer på Facebook till hur hemgångsråd och journaler formuleras är av största vikt för att undvika missförstånd och missnöje som sedan kan blåsa upp och utvecklas till "drev". Även kommunikation kollegor emellan har lyfts som en mycket viktig resurs för att

hantera svåra situationer och möten där man kan ta hjälp av varandra, få stöd och lära sig av andras erfarenheter. För den som arbetar ensam kan kommunikationen med kollegor ibland kännas avlägsen men här har bland annat veterinära forum i sociala medier, samtalsgrupper, lokala nätverk och gemensamma remittentträffar lyfts fram som viktiga och användbara resurser för stöd och hjälp.

När ett missnöje väl övergår i öppet hot och förtal i till exempel sociala medier kan kommunikation direkt med källan till detta vara fruktlös och det kan vara svårt att hejda utvecklingen. Nedan följer ett antal råd som bland annat bygger på information från Polisen.se och Nätthats hjälpen.se. Ett viktigt första råd är att involvera arbetsgivaren, en kollega eller någon annan för att avlasta – ibland kan det vara betungande att samla information och bevis – försök att inte behöva göra det ensam!

- Tänk på att spara och dokumentera alla digitala och fysiska bevis. Tag skärmdumpar eller fotografera av meddelanden, kommentarer i sociala medier, email och pappersbrev. Fotografera så att hela dator- eller mobilskärmen syns med klockslag och datum när det rör sig om digitala dokument.
- Spara alla bevis på en säker plats. Det är viktigt att spara alla meddelanden/all kommunikation även om det känns obehagligt att ha kvar ett hotfullt meddelande.

- Be någon annan läsa meddelandet eller inlägget om det rör sig om till exempel kommentarer i sociala medier. Spara även en länk till originalmeddelandet om det rör sig om öppna forum.
- Om du känner att en situation är hotfull eller obehaglig i det kliniska arbetet – be en kollega eller annan person närvara och lyssna. Kollegan/personen kan bli ett viktigt vittne i en eventuell rättegång.
- Har du blivit omnämnd på öppna nätsidor och i sociala medier bör du omgående kontakta administratören för den aktuella sidan eller den ansvarige för nättjänsten och anmäla personen eller personerna samt be att få inläggen avlägsnade. Gäller det traditionella medier som tidskrifter, kvällstidningar etcetera – tag kontakt med ansvarig utgivare, förklara hur detta kan skada dig och din verksamhet och be om att kränkande material ska avlägsnas.
- *Polisanmäl alltid hot och förtal!*

Är det verkligen någon mening att polisanmäla?

Ja! Hot och förtal ska alltid polisanmälas! Samma person eller personer som har utsatt dig kan också ha utsatt andra för hot och förtal. Därför kan din anmälan bidra till att fler brott klaras upp. Dessutom får samhället en bild av hur stort problemet är. Statistik hjälper polisen att prioritera, se trender och att informera om och förebygga brott som dessa. När det gäller hot och förtal på nätet kan polisen

också hjälpa dig att göra bedömning om du har blivit utsatt för brottsligt näthat vilket ibland kan vara svårt att avgöra.

Vad gör förbundet?

Sveriges Veterinärförbund arbetar kontinuerligt med dessa frågor för att komma fram till var vi bäst kan stötta och hjälpa. Bland annat har vi under senare tid lagt mer arbete på att snabbt agera på och bemöta uppkomna diskussioner både i traditionella och sociala medier. Vi har nyligen haft ett möte med landsbygdsministern där vi bland annat tog upp frågan kring veterinärers arbetsmiljö där ökande förekomst av hot och förtal naturligtvis bidrar till försämrad arbetsmiljö. Inom ramen för Veterinärkongressen läggs alltmer fokus på dessa frågor med målsättningen att erbjuda flera möjligheter till fortbildning och information om arbetsmiljö och psykisk hälsa. Under årets kongress finns bland annat programpunkter om arbetsmiljö, psykisk ohälsa och suicidprevention samt drev i sociala medier. Förbundet arbetar ständigt med omvärldsbevakning för att plocka upp veterinära frågor och tar tacksamt emot tips på sådant som kan vara av nytta för flera att ta del av och som vi kan hjälpa till att sprida. Vi använder samtliga våra kommunikationskanaler, Svensk Veterinärtidning inkluderad, för att förmedla information som berör dessa ämnen. Har du tips eller önskemål på sådant som vi kan lyfta är du välkommen att ta kontakt via e-post: redaktionen@svf.se. •

Läs mer

På sajten Näthatshjälpen (nathatshjalpen.se) hittar du konkreta tips och råd om hur du till exempel kan samla digitala bevis och hantera dina konton på sociala medier på ett säkert sätt samt var du kan finna hjälp och stöd.

På Arbetsmiljöverkets webbplats finns bra information som berör bland annat arbetsgivarens roll och ansvar. Läs mer på av.se.

Hot på jobbet är en webbplats och en handbok som syftar till att motverka hot och våld på arbetsplatsen. Partsrådet/Satsa friskt har utvecklat webbplatsen och Brottsförebyggande rådet (Brå) är utgivare av handboken. Se hotpajobbet.se.

På SVF:s webbplats har vi samlat material som berör detta under fliken **Om hot, förtal och näthat**, där finner du bland annat länkar till sidor och annat material framtaget av myndigheter och Sveriges kommuner och landsting.

I Svensk Veterinärtidning nummer sex, juni 2019, med tema Arbetsmiljö togs denna problematik upp i flera artiklar. Se Svenskveterinartidning.se.